

4.5.2026

Lausuntoyhteenveto: Ehdotukset valtioneuvoston asetuksiksi eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista ja eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetusluonnoksista annetut lausunnot ovat saatavilla hankeikkunassa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [YM007:00/2026](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet). Lausuntoja annettiin yhteensä 32 kappaletta. Lausunnot saatiin sosiaali- ja terveysministeriöltä, Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta, Suomen ympäristökeskuksesta, Suomen Kuntaliitolta, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunnalta, yhdeksältä kunnalta, neljältä tuottajayhteisöltä, neljältä yritysten edunvalvontajärjestöltä, kolmelta yritykseltä ja kahdelta ympäristöjärjestöltä. Seuraavilla tahoilla ei ollut lausuttavaa asetusluonnoksiin: Ahvenanmaan maakuntahallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Lupa- ja valvontavirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista

Lausuntopalautteessa esitetyt näkemykset asetusluonnoksesta eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista koskivat erityisesti keräys- ja siivouskustannuksia ja niiden jakamista tuoteryhmittäin sekä tiedotus- ja neuvontakustannuksia. Osa lausunnoissa esitetyistä näkemyksistä koski jätelain muutosta, kuten korvausten perustamista kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen. Myös kuntien kustannusseurannan kehittämisestä, kunnille suunnatusta ohjeistuksesta ja neuvonnasta, tuottajan kustannusvastuun kehittämisestä, vaihtoehtoisista ohjauskeinoista, asetusten valmistelun avoimuudesta sekä mikromuovipäästöjen vähentämisestä esitettiin näkemyksiä.

Lausuntopalautteessa esitettiin toisistaan poikkeavia näkemyksiä ehdotetuista keräys- ja siivouskustannuksista. Elintarviketeollisuusliitto, Kaupan liitto, Suomen Pakkaustuottajat ja Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta katsoivat keräys- ja siivouskustannusten olevan liian korkeat. Lausuntojen mukaan alempi kustannustaso olisi oikeudenmukaisempi. Korkeampien kustannusten, jotka eivät perustu yhdenmukaiseen ja todennettavissa olevaan kustannustietoon, katsottiin heikentävän korvausten kustannusvastaavuutta ja tuottajan kustannusvastuun hyväksyttävyyttä.

Kuntaliitto ja kunnat puolestaan pitivät ehdotettuja keräys- ja siivouskustannuksia liian matalina suhteessa kuntien todellisiin kustannuksiin. Lausunnoissa tuotiin esiin, että tiedot kuntien kustannuksista eivät vielä ole luotettavia ja että kuntien kustannukset todennäköisesti kasvavat tulevaisuudessa. Osassa lausunnoista ehdotettiin keräys- ja siivouskustannusten sitomista kustannusindeksiin kustannusten muutosten huomioimiseksi. Suomen Kuntaliitto vaati ehdotettujen keräys- ja siivouskustannusten pohjana olevien laskelmien tarkistamista ja tarkempaa perustelemista. Myös yksi tupakkayhtiö piti ehdotettujen keräys- ja siivouskustannusten perusteluja riittämättöminä. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen SUP-Tuottajayhteisö pitivät ehdotettuja keräys- ja siivouskustannuksia perusteltuina.

Lausuntopalautteessa oli myös näkemyseroja liittyen keräys- ja siivouskustannusten jakamiseen tuoteryhmittäin. Näkemyserot liittyivät erityisesti koostumusselvityksen epävarmojen jakeiden kustannusten jakamiseen tasan kuntien ja tuottajien kesken. Muoviteollisuus ry, Elintarviketeollisuusliitto ja

Sumi Oy katsoivat, ettei epävarmojen jakeiden kustannuksia tulisi kohdistaa tuottajille, koska ei ole varmuutta siitä, että epävarmoin jakeisiin lajitellut roskat kuuluvat tuottajan kustannusvastuun piiriin. Lausunnoissa vedottiin erityisesti aiheuttamisperiaatteeseen ja siihen, että voimassa olevan sääntelyn perusteella epävarmat jakeet kuuluisivat kuntien vastuulle.

Kuntaliitto ja kunnat pitivät perusteltuna epävarmojen jakeiden kustannusten jakamista tasan kuntien ja tuottajien kesken. Lausunnoissa katsottiin, että osa epävarmoin jakeisiin lajitelluista roskista on todennäköisesti tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia tuotteita eikä olisi kohtuullista, että kunnat vastaisivat niiden kustannuksista yksin. Osa lausunnonantajista katsoi, että kustannusten jakamisessa tuoteryhmittäin tulisi huomioida myös koostumustutkimusten välisenä aikana tapahtuvat muutokset markkinoille saatettujen pakkausten määrissä. Useat lausunnonantajat pitivät kustannusten jakamista tuoteryhmittäin perusteltuna.

Lausuntopalautteessa esitettiin eroavia näkemyksiä myös nikotiinipusseihin, suodattimellisiin tupakkatuotteisiin ja tupakansuodattimiin liittyvistä tiedotus- ja neuvontakustannuksista. Tupakka- ja nikotiinialan edustajat, Suomen SUP-Tuottajayhteisö sekä Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta pitivät ehdotettuja tiedotus- ja neuvontakustannuksia liian korkeina. Lausunnoissa painotettiin SUP-direktiivin edellyttämää kustannustehokkuutta ja katsottiin, että ehdotetut kustannukset eivät perustu riittävän läpinäkyvästi kuntien todellisiin kustannuksiin. Lausunnonantajat myös arvioivat, että ehdotetut kustannukset moninkertaistaisivat tuottajien maksamat korvaukset nykyiseen verrattuna. Yksi tupakkayhtiö katsoi, ettei ehdotettuja tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksia ollut perusteltu riittävästi.

Suomen Kuntaliitto, kunnat ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos katsoivat, että tiedotus- ja neuvontakustannusten tulisi olla ehdotettua korkeammat. Lausunnoissa katsottiin, että erityisesti pienissä kunnissa ei olisi mahdollista toteuttaa roskaamiseen vaikuttavaa tiedotusta ja neuvontaa ehdotetulla kustannustasolla. Osa lausunnonantajista ehdotti ratkaisuksi vähimmäiskorvausta tiedotuksesta ja neuvonnasta. Suomen Kuntaliitto toi myös esiin, että tiedotus ja neuvonta ovat kuntien lakisääteinen tehtävä, jonka kustannukset tuottajien tulisi kattaa täysimääräisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos katsoi, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannuksissa olisi ollut tarpeen huomioida myös tupakkalain tavoite sekä kuntien lakisääteiset tehtävät tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Useat lausunnonantajat pitivät asetusluonnoksen voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiä perusteltuina. Lisäksi Suomen Kuntaliitto, kunnat, Suomen SUP-Tuottajayhteisö ja Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta korostivat asetuksen voimaantulon kiireellisyyttä.

Asetusehdotukseen ei tehty muutoksia lausuntopalautteen perusteella. Ehdotettujen keräys- ja siivouskustannusten sekä tiedotuksen ja neuvonnan kustannusten perusteluja kuitenkin tarkennettiin. Jätelain 48 b §:n 1 momentin mukaan tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuvat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen vuosikustannukseen. Siten asetuksessa ei voida säätää tiedotuksen ja neuvonnan vähimmäiskorvauksesta. Asetus annettaisiin vuosiksi 2026–2028 ja kiinteämääräistä asukaskohtaista vuosikustannusta ja sen jakamista toimittain tarkasteltaisiin uudelleen valmisteltaessa valtioneuvoston asetusta korvauksista vuoden 2028 jälkeiselle ajalle. Tässä yhteydessä otettaisiin huomioon myös kuntien kustannusten muutokset ja kustannustietojen täsmentyminen. Ehdotettua epävarmojen jakeiden jakamista tasan tuottajien ja kuntien kesken pidettiin perusteltuna, sillä koostumusselvityksen perusteella osa epävarmoista jakeista kuuluu todennäköisesti selvityksessä tunnistettuihin tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluviin tuoteryhmiin.

Jätelain 48 d §:n 1 momentin mukaan yhtenä tuottajien maksamien korvausten määräytymisperusteena on tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta. Jätelain 48 e §:n 3 momentin mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa. Edellä mainittujen säännösten perusteella voidaan ottaa huomioon muutokset tuottajayhteisöjen ja tuottajien markkinaosuudessa ja tuotteiden aiheuttamissa roskissa myös koostumusselvitysten välillä.

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Useissa asetusluonnoksesta eräistä muovituotteista annetun asetuksen muuttamisesta annetuissa lausunnoissa esitettiin näkemyksiä nikotiinipussien lisäämisestä tuottajan kustannusvastuun soveltamisalaan, vaikka muutos vahvistettiin jo osana jätelain muutosta. Osa lausunnonantajista vastusti ja osa kannatti muutosta. Suomen Kuntaliitto piti nikotiinipussien lisäämistä eräistä muovituotteista annetun asetuksen liitteeseen 3 tarpeellisenä ja johdonmukaisena suhteessa jätelain muutokseen.

Suomen SUP-Tuottajayhteisö, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta ja yksi tupakkayhtiö pitivät asetusluonnoksen voimaantulo- ja siirtymäaikoja kannatettavina. Kaksi kuntaa katsoi, että nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuseen liittyvää siirtymäaikaa tulisi lyhentää siten, että kustannusvastuu alkaisi jo vuoden 2026 alusta. Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto piti riittävää siirtymäaikaa tärkeänä asetuksen huolellisen toimeenpanon kannalta.

Lisäksi Elintarviketeollisuusliitto, Kaupan liitto ja Päivittäistavarakauppa ry lausuivat, että eräistä muovituotteista annetun asetuksen soveltamisalan tulisi vastata pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen mukaisia määritelmiä, jotta pakkausten tuottajille ei syntyisi päällekkäisiä tai ristiriitaisia velvoitteita.

Lausuntopalautteen perusteella ei tehty muutoksia asetusehdotukseen. Nikotiinipussit lisättiin tuottajan kustannusvastuun soveltamisalaan jätelain muutoksella, joten nikotiinipussit on tarpeen lisätä eräistä muovituotteista annetun asetuksen tuottajavastuuta koskevien säännösten soveltamisalaan. Myös nikotiinipussien tuottajan kustannusvastuuseen liittyvästä siirtymäajasta säädettiin jätelain muutoksen yhteydessä. Eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaiset tuotekiellot perustuvat SUP-direktiiviin, joten niiden osalta sovelletaan SUP-direktiivin mukaisia määritelmiä. Soveltamisalaa ei siten voida yhdenmukaistaa pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen määritelmien mukaiseksi kuten lausunnoissa ehdotetaan.